

INLEIDING

Hoe overbrug je de relatiekloof – de kloof tussen datgene waarop je hoopt en waarnaar je verlangt en datgene wat je daadwerkelijk ervaart?

Aan de ene kant van de kloof vind je de realiteit van gestrande huwelijken, afwezige ouders, rebellerende kinderen, ontrouwe vrienden en roddelende kerken. Aan de andere kant van deze kloof vind je de woorden van Jezus: ‘Ik geef jullie een nieuw gebod: heb elkaar lief. Zoals Ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie elkaar liefhebben’ (Joh.13:34). Als ik zie hoe groot deze kloof werkelijk is, kan ik mijzelf makkelijk een depressie van het formaat Grand Canyon aanpraten. Hoe is zo’n afstand ooit te overbruggen?

Als je ergens een probleem mee hebt, heb je een deskundige nodig. Is er iets mis met je keukenafvoer, bel een loodgieter. Als de versnellingsbak van je auto problemen geeft, ga naar een garage. Hoe zit dat met relaties? Wie is de deskundige? De meest prominente deskundige ter wereld op het gebied van relaties is Jezus Christus. Kijk maar eens naar de manier waarop Hij met mensen omging. Jezus was geweldig met relaties. De menigten verzamelden zich om Hem heen,

zijn volgelingen waren heel graag bij Hem, en zelfs zijn vijanden gaven Hem een onbedoeld compliment toen ze Hem een 'vriend van (...) zondaars' (Mat.11:19) noemden.

Een paar jaar geleden ben ik begonnen met het lezen van de evangeliën vanuit het gezichtspunt van relaties. Ik was op zoek naar het antwoord op een eenvoudige vraag: hoe ging Jezus om met de duizenden mensen met wie Hij

De meest prominente deskundige ter wereld op het gebied van relaties is Jezus Christus.

in contact kwam tijdens zijn openbare optreden? Eerlijk gezegd werd ik nogal verrast. De relatiedeskundige ging niet altijd met anderen om zoals ik had verwacht. Waar ik iemand een vermaning zou hebben gegeven, bood Hij vergeving aan (bijv. Luc.7:36-50). Waar ik iemand bemoedigd zou hebben, uitte Hij een vernietigende beschuldiging (bijv. Mat.8:23-27). Terwijl ik bezig was din-

gen te leren over relaties aan de hand van het voorbeeld van Jezus, voelde ik mij een beetje als een middelbareschoolleerling die in plaats van in de wiskundeles in een universitair trigonometrie-college is beland. Het ging boven mijn pet. Soms moest ik toegeven dat ik zelfs de vragen niet begreep, laat staan de antwoorden. Voor iemand die al jarenlang mensen begeleid en geholpen had, was dit een ervaring die nederig maakte. Het was niet zo dat ik zo naïef was dat ik dacht dat ik het altijd goed deed als het om relaties ging. Maar ik dacht wel dat ik in ieder geval *wist* wat ik het beste kon doen. Ik ontdekte dat Jezus totaal nieuwe wegen laat zien om relaties te onderhouden, in plaats van dat Hij onze manier van omgaan met mensen aanmoedigt.

Als Jezus zegt iemand de linkerwang ook toe te keren (zie Mat.5:39), wijst Hij ons een nieuwe weg van omgaan met mensen. Met zijn strenge woorden aan het adres van Petrus zet Hij een nieuwe kijk op relationele vaardigheden op de kaart. Zouden jij en ik iemand die zojuist over water had gelopen zo bestraffen vanwege zijn gebrek aan geloof (zie Mat.14:31)? Zijn harde beschuldiging aan het adres van de farizeeën veegt onze oude kaarten van tafel. De meesten van ons zouden het absoluut onchristelijk vinden om anderen slangen te noemen (Mat.23:33)! Jezus had een andere manier van omgaan met mensen, en wij hebben duidelijk nog veel te leren.

Tijdens mijn reis door de evangeliën kwamen er langzaam maar zeker zes relatieprincipes naar boven. Dit zijn de principes waarop we ons de komende veertig dagen zullen gaan richten. Ik beweer niet dat deze lijst volledig is, maar deze zes allesomvattende waarheden komen telkens opnieuw in Jezus' leven en onderwijs naar voren.

Laten we meteen een paar dingen ter tafel brengen. Ten eerste zijn dit duidelijk niet de enige principes die Jezus ons heeft meegegeven ten aanzien van relaties. We zouden makkelijk een lijst kunnen aandragen met wel twintig of dertig principes die Jezus heeft onderwezen. Toch vormen deze zes de kern van zijn onderwijs en zijn voorbeeld.

Ten tweede is Jezus hier de deskundige – en niet een van ons, en daar schaar ik mijzelf ook onder. Wij zijn medeleerlingen die samen naar de deskundige – naar Jezus – kijken, om van Hem te leren.

Als je dit boek opent, zie je veertig hoofdstukken die je in veertig dagen kunt lezen. Ik wil je aanmoedigen dit boek

vooral te lezen zoals het is samengesteld. Het is op deze manier ingedeeld omdat meestal blijkt dat je het beste leert als je de stof uitspreidt over een bepaalde periode, waarbij herhaling en geheugensteuntjes je kunnen helpen. Je kunt ervoor kiezen om snel in een paar dagen door dit boek heen te jagen, maar de uitwerking die het dan heeft op je relaties zal nog niet in de buurt komen van het resultaat dat je bereikt als je er veertig dagen over doet.

Elke dag vind je aan het eind van het leesgedeelte voor die dag drie onderdelen die je helpen bij deze reis. Ten eerste een *Punt om over na te denken*; dit is een zin die de belangrijkste boodschap van het hoofdstuk samenvat. Ten tweede een *Tekst om te onthouden*; dit is een tekst uit de Bijbel die je uit je hoofd kunt leren. Er zullen niet veel mensen zijn die elke dag een tekst kunnen leren, maar als je er één per week uitkiest en die uit het hoofd leert, zul je op een opmerkelijke manier geestelijk verfrist en versterkt worden. Ten derde een *Vraag om te overdenken*; dit is een persoonlijke vraag om je gedachten te richten op dingen die je kunt doen en die je kunt veranderen.

Aan het eind van het boek vind je nog een lijst met aanvullende vragen voor vrienden, echtparen en kleine groepen. Je zult meer leren als je dit boek tegelijkertijd met iemand anders leest en vervolgens bij elkaar gaat zitten om te delen wat je beiden geleerd hebt. Deze vragen zijn bedoeld om gesprekken uit te lokken, of je nu een lunchafspraak met een vriend(in) hebt of een afspraak met je partner om aan je relatie te werken, of een bijeenkomst van je kleine groep.

Als je de komende veertig dagen naar de relatieprincipes van Jezus kijkt, is het doel niet dat je binnen de bladzijden

van dit boek op de een of andere manier je relationele vaardigheden oppoetst tot ze perfect zijn – dat zou een onmogelijke opgave zijn! In plaats daarvan is het mijn hoop en gebed dat je aangemoedigd wordt een stap in de goede richting te zetten, de richting van het omgaan met anderen zoals Jezus dat deed. Het zal zeker een reis worden die je leven lang – en zelfs nog langer – duurt. Maar elke stap zal zijn waarde laten zien in je dagelijks leven.

RELATIEPRINCIPE 1

HECHT DE GROOTSTE WAARDE AAN RELATIES

Jezus antwoordde: 'Het voornaamste is: "Luister, Israël! De Heer, onze God, is de enige Heer; heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht." Het op een na belangrijkste is dit: "Heb uw naaste lief als uzelf." Er zijn geen geboden belangrijker dan deze.'

(MARCUS 12:29-31)

1

ER IS NIETS BELANG- RIJKER DAN RELATIES

Relaties zijn pijnlijk. Relaties zijn prachtig. We zitten allemaal in het toneelstuk dat zich afspeelt tussen deze twee waarheden.

Ik denk aan Neal en Robin als ik denk aan de tragedie van relaties. Ze waren nog maar een paar jaar getrouwd en hun leven samen was heel sterk begonnen. En toen, zo plotseling dat het hun wereld deed instorten, kreeg Robin een hersenbloeding. Terwijl ik die avond dat het gebeurd was met Neal in de wachtkamer zat, hoorden we de dokter op zachte toon spreken over een zeer risicovolle operatie en lage overlevingskansen. Zelfs als Robin de operatie zou overleven, zou ze waarschijnlijk voor de rest van haar leven in een halfbewusteloze toestand verkeren. Neals eerste reactie was die van eenvoudig geloof en toegewijde liefde. Hij geloofde dat God een plan had, zelfs in deze benarde situatie, en Neal was vastbesloten Robin lief te hebben, wat het ook zou kosten.

Robin overleefde de operatie, en Neal hield zich aan zijn gelofte haar lief te hebben. Dag na dag zat hij bij Robin en sprak met haar en verzorgde haar. Beetje bij beetje bereikte hij

met zijn liefde een onverwacht herstel. Robin leerde aarzelend weer te spreken en begon weer te leren haar handen en armen te gebruiken. Ze heeft zelfs alweer zelfstandig een paar triomfantelijke stapjes gezet. Bijna elk weekend in de kerk zitten ze daar: Neal, een lichtend voorbeeld van overwinnende liefde, en Robin, een krachtig voorbeeld van overweldigende moed en een sterk vertrouwen. Robin vraagt zich weleens af wat zij nu voor God zou kunnen betekenen in haar rolstoel. Maar

Relaties zijn
pijnlijk.
Relaties zijn
prachtig. We
zitten allemaal
in het toneel-
stuk dat zich
afspeelt tus-
sen deze twee
waarheden.

de werkelijkheid is dat zij alleen al door haar aanwezigheid een levensveranderende preek houdt over de kracht van de liefde. Degenen die betrokken zijn bij de zorg voor Robin, beschouwen haar leven als een wonder. Het grootste wonder, zeggen zij, is niet haar genezing (ze hebben vaker gezien dat lichamen werden genezen) maar liefde. Dit is de liefde van een stel dat de keuze heeft gemaakt om hun liefde voort te zetten, zelfs in de meest verpletterende situatie: Neal die ervoor koos onvoorwaardelijke liefde te geven in een huwelijk dat in de verste verte niet leek op datgene waar hij en Robin van gedroomd hadden, en Robin die ervoor koos Neals liefde te accepteren en te beantwoorden in plaats van hem door haar eigen pijn van zich af te stoten.

Relaties bevatten zowel mooie dingen als pijn. Als ik denk aan de pijn in relaties, komen er letterlijk honderden beelden in mijn hoofd op, uit mijn dertig jaar ervaring als voorganger:

- een stel dat op het punt staat te scheiden, wat ze geen van beiden echt willen, maar waar ze toch voor kiezen;
- ouders die niet tot hun kind kunnen doordringen, hoeveel tijd, geld en verdriet ze er ook in investeren;
- een zoon die door zijn vader vernederd is door wrede mishandeling;
- een vriendin die zich zo verschrikkelijk verraden voelt dat ze nooit meer iemand wil vertrouwen.

Als ik denk aan de mooie dingen in relaties komt er net zo veel naar boven:

- een huwelijk waarvan iedereen dacht dat het niet meer te redden was, maar dat toch hersteld werd;
- vriendschappen in een kleine kring, die essentieel bleken in het leven;
- een gezin dat uiteen dreigde te vallen toen het getroffen werd door een ernstige ziekte, maar dat op een wonderbaarlijke manier toch weer bij elkaar kwam.

Toen Jezus naar deze aarde kwam, heeft Hij laten zien dat Hij zowel het mooie als het pijnlijke in je relaties begrijpt. Hij heeft het beide zelf ervaren. Hij kwam om een nieuwe relatie met jou te beginnen, een relatie die al je relaties sterker zal maken. Jezus kwam om jou te laten zien hoe je kunt genieten van een nieuwe manier van omgaan met God en anderen. De komende veertig dagen gaan we ons bezighouden met wat Jezus deed en wat Jezus onderwees over relaties. Elke week zullen we ons richten op een van de zes basisprincipes van Jezus over relaties.

WAAR BEGINNEN WE?

We beginnen onze reis met wat Jezus leert over prioriteiten. De waarheid die Jezus ons geleerd heeft is: *Er is niets belangrijker dan relaties.*

Ik herinner me de tijd of de plaats of de conferentie niet meer, maar de vraag die de conferentieleider stelde is mij altijd bijgebleven. Wat mij nog het helderst voor de geest staat is het antwoord dat meteen door mijn gedachten schoot.

De vraag was: *Stel je voor dat je in een rubberen reddingsvlot zit met een vriend. Je nadert een eiland. Het vlot lekt en er is land in zicht. In het vlot liggen vuursignalen, blikken voedsel voor een week en een jerrycan met twintig liter water. Een van die dingen moet je overboord gooien om het eiland te kunnen bereiken. Wat kies je?*

Ik moet toegeven dat het eerste antwoord dat in mij opkwam was: ‘de vriend’.

En zit daar nu niet met een vrome ‘dat zou bij mij niet zijn opgekomen’-blik! Die dwaze gedachte die in mijn hoofd opkwam, herinnerde mij eraan hoe makkelijk je meer waarde kunt hechten aan dingen dan aan mensen. En wie van ons worstelt daar niet mee?

Prioriteiten worden het belangrijkste als we keuzes moeten maken. Als we genoeg tijd hadden om alles te doen, zou alles prioriteit kunnen hebben. Maar we *hebben niet* genoeg tijd om alles te doen. Als we in staat waren om alle goede dingen te doen die we wilden doen, zouden onze keuzes niet zo belangrijk zijn. Maar we *kunnen niet* alle goede dingen doen die we willen doen.

Wanneer Jezus sprak over de prioriteit van relaties, kon Hij niet duidelijker zijn. Hij leerde dat aan relaties de grootste waarde gehecht moet worden, en gelukkig leerde Hij ook *hoe* wij dat kunnen doen.

DE WAARHEID BELEVEN

Door dit boek heen zullen we steeds weer terugkomen op ervaringen uit het leven van Jezus. Ik moedig je aan om je mee te laten nemen door deze verhalen uit de evangeliën. De gebeurtenissen uit Jezus' leven die betrekking hebben op relaties vormen een mogelijkheid om iets te leren van dé relatiedeskundige. Bedenk hoe het geweest moet zijn om ooggetuige te zijn van de dingen die Jezus leerde en deed. Als je de volgende ervaring uit het leven van Jezus leest, plaats jezelf dan eens in de menigte bij Jezus op die dag, lang geleden.

DE WAARHEID BELEVEN

Een van de opmerkelijkste dingen aan Jezus' omgang met anderen is dat mensen Hem zo graag vragen stelden. De menigten verdringen zich om Hem met vragen; Jezus' leerlingen nemen Hem apart om vragen te stellen; en degenen die het niet met Hem eens zijn proberen Hem in de val te laten lopen met vragen. Het is makkelijk om een hekel te hebben aan die derde groep, en het lijkt vaak alsof Jezus zijn tijd verdoet door met hen te praten. Weet Hij niet dat hun vragen alleen maar nauwelijks verholde pogingen zijn om Hem iets te laten zeg-

gen dat ze later kunnen gebruiken om Hem ergens van te beschuldigen? Toch luistert Hij geduldig naar hun vragen en beantwoordt Hij ze een voor een.

Deze dag wordt de ene na de andere vraag op Hem afgevuurd. De ene groep stelt een vraag over het betalen van belasting; een andere groep barst los met een aantal vragen over het huwelijk. Zoals altijd zijn Jezus' antwoorden briljant en raken ze de kern, maar het lijkt erop dat het tijd is om verder te gaan en te gaan praten met mensen die meer openstaan voor wat Hij te zeggen heeft. Dan stelt een schriftgeleerde die aan de rand van de menigte staat een vraag met een iets andere toonzetting. Zijn vraag lijkt van een oprechtheid te getuigen die bij anderen nog niet gehoord is. Hij vraagt slechts: 'Wat is van alle geboden het belangrijkste gebod?'

Jezus' antwoord is de belangrijkste uiteenzetting over relaties die je ooit zult horen. Als Jezus spreekt, laat Hij geen twijfel bestaan over de waarde die Hij hecht aan relaties: 'Het voornaamste is: (...) "Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht." Het op een na belangrijkste is dit: "Heb uw naaste lief als uzelf."'

(Naar Marcus 12:28-34)

Jezus' eenvoudige, duidelijke antwoord op deze vraag is van een adembenemende kracht. Door deze twee geboden als de belangrijkste van alle oudtestamentische geboden te bestempelen, zegt Jezus hoeveel waarde Hij hecht aan relaties. Hij hecht waarde aan onze relatie met God en Hij hecht waarde aan onze relaties onderling. Les één van Jezus' onderwijs over

relaties is eenvoudig: *Er is niets belangrijker dan relaties!*

Van het begin tot het einde is er niets belangrijker dan relaties. In het begin heeft God jou gemaakt om relaties te hebben. Hij heeft je gemaakt om een relatie te hebben met Hem en met anderen. Zonder relaties mis je de belangrijkste reden waarom God je op deze planeet heeft geplaatst. En aan het einde is er niets dat belangrijker is dan relaties, omdat er niets is dat langer blijft bestaan dan relaties. Je relaties met God en anderen zullen duren tot in eeuwigheid. Jezus weet heel goed dat de wervelende stroom van mooie dingen en pijnlijke zaken in onze relaties ons ertoe verleidt relaties onder aan ons prioriteitenlijstje te zetten. ‘Wie heeft dit nodig?’ zeggen we dan, en daarmee reduceren we ons leven eenvoudigweg tot hobby’s, plichten en vermaak. Dat is niet het antwoord! Als ik probeer datgene wat werkelijk het *belangrijkst* is minder belangrijk te maken, veroorzaakt dat alleen maar meer verwarring. Een leven zonder relaties mag dan misschien eenvoudiger zijn, maar het is ook een leeg leven. De weg naar het mooiste mogelijke leven en de grootst mogelijke vreugde wordt gevonden in de prioriteit die Jezus ons leert boven aan ons lijstje te zetten: *Hecht de grootste waarde aan relaties.*

DAG 1
NADENKEN OVER MIJN RELATIES

Punt om over na te denken:

Hecht de grootste waarde aan relaties.

Tekst om te onthouden:

Jezus antwoordde: 'Het voornaamste is: (...) Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht.' Het op een na belangrijkste is dit: 'Heb uw naaste lief als uzelf.'

(MARCUS 12:29-31)

Vraag om te overdenken:

Heb ik Jezus gevraagd of dat wat ik doe ook datgene is wat het belangrijkste is?

Morgen:

Het aantrekkelijke van minder belangrijke dingen.